

Marts 1838. Forsaavidt det er udtalt i dette Amendement, at Lovens 3—19—7 skulde aldeles bortfalde, har Comiteen af de oftomtalte Grunde ikke fundet noget Særligt mod det at bemærke, men, naar det gaaer videre og tillige vil, at heller ikke de specielle Contractsbestemmelser skulle for Fremtiden have nogen som helst Indflydelse, at Bestemmelser, som indeholde et aldeles lovligt Forbud imod, at en Fæster eller Leier imod Eierens Villie maa modtage Famillier tilhuse, alle skulle betragtes som annullerede, da troer Comiteen, at det er et Indgreb i Contractsfriheden, der er absolut fraaraadeligt. Var Forslaget endda indskrænket til Fæstere, saa kunde det have fundet et, om end utilstrækkeligt, Forsvar i Fæstecontractens Langvarighed, men naar det ogsaa skal udstrække sig til Leiere, og Følgen af en saadan Bestemmelse altsaa vilde være, at ingen Eier, der udleier sit Huus, det være sig paa nok saa kort Tid og under nok saa beffjermende Bestemmelser for Eiendommens Conservation, paa nogen Maade kunde sikke sig for, at see sin Eiendom anvendt paa en aldeles contractstridig Maade, saa synes det virkelig at være et uforvarsligt Indgreb i Contractsfriheden, ikke at tale om, at det forekommer mig aldeles i Strid imod det almindelige Princip, at en Leier ikke maa give sig af med Fremleie uden Eierens Samtykke. Man savner ogsaa aldeles noget Lignende i Kjøbstæderne og Kjøbenhavn, hvor der, saa vidt mig bekjendt, næsten i alle Leiecontracter findes Bestemmelser om, hvorvidt Leierne maae befatte sig med at gjøre Fremleie. Jeg indseer derfor ikke, hvorledes det kan være foreneligt med funde Begreber om Contractsfrihed, som dog Alle vistnok maa ønske at hørde, at en Eier ved Overdragelsen af en Bygning, til Brug for en Anden, ikke skulde kunne betinge sig, at den maa blive brugt til det Eieren vil, at den skal bruges til. Et Subamendement er stillet, hvorved Ordene „eller Leiere“ skulle gaae ud. Jeg skal ikke nægte, at derved vilde Amendementet blive i mindre Grad forkasteligt, end jeg anseer det at være, men jeg kan dog ikke paa nogen Maade tilraade, at tiltræde det. Thi det bør dog erindres, at Størstedelen af alle Landeieendomme er underkastet Fæsteforpligtelsen. Som bekjendt skulle nemlig alle Bøn-

dergaarde i Danmark, idetmindste paa uprivilegeret Hartkorn, bortkøstes. Da nu denne Forpligtelse er saa almindelig, saa forekommer det mig at være saa meget mere betænkeligt, at der paa denne Deel af Brugscontracten skulde lægges en saadan Evang som den, Forslaget indeholder. Vel er der til Grund herfor anført, at der gives Egne, hvor Godserne ere saa store, og hvor der findes saa lidt af Selveiendom, at Godseierne kunne, hvis de vilde det, misbruge disse Contractsbestemmelser til aldeles at forhindre, at Arbeidere og Fattigfolk kunne nedfætte sig paa deres Godser. Jeg skal i denne Henseende tillade mig at bemærke, at naar en Godseier, hvis denne Lov gaaer igjennem, efter § 5 ikke kan nægte hverken Fæster eller Leier at lade deres nærmeste Familie nedfætte sig i den ham tilhørende Bygning, og heller ikke kan forbyde Fæstere at modtage dem, der staae paa Grændsen til at gaae over til Fattigvæsenet, at nedfætte sig paa hans Eiendom, om han end skulde have den meget omtalte Frygt, for at samle Fattige paa sit Gods, saa maatte han, naar han uden skjellig Grund vilde forbyde sine Fæstere og Leiere at modtage dygtige Folk og slynke Arbeidere tilhuse, ligefrem arbejde mod sin egen Interessse, og dette synes dog ikke meget rimeligt. I Tilfald skulde jeg dog ikke troe, at man alene ifølge en saadan Supposition skulde ville antage et Forslag, der gjør meget væsentlige Indgreb i hele Landets fri Contractret.

Thalbitzer: Den ærede 3die Landsthingsmand for 6te Landsthingskreds (Orholm) yttrede under Sagens foreløbige Behandling, at han ikke havde Noget at erindre mod, at det Lovsted blev ophævet, som jeg har foreslaaet, navnlig med Hensyn til Godseiernes Ret; men, hvis jeg opfattede hans Mening rigtigt, var han dog noget ængstelig for, at denne Ret ikke skulde lægges i andre Hænder, og han meente navnlig, at den skulde overgaae til Politiet eller Sogneforstanderskaberne. Jeg vil nu blot tillade mig at bemærke, at jeg aldeles ikke har talt mod denne Ret, fordi den er lagt i Godseierens Hænder, men jeg vil tale mod den, i hvis Hænder den end bliver lagt. Jeg vil ikke engang sige, at den er bleven misbrugt; naar den kun bliver brugt, selv i den bedste